

Leinosten sukulehti n:o 1
30. 6. 1989

3. vuosikerta

KUOPIJOON !

Tervetuloa yhden päivän sukukokoukseen Kuopioon.

Torille - kaupungintalon puoleiseen päähän - kokoonnutaan klo 12 lauantaina 5.8. Sopii tulla vähän aikaisemminkin ja tutustua Kuopion maankuuluun toriin.

Tunnin kiertoajelu päättyy ortodoksiseen museoon, joka on ainutlaatuinen nähtävyys Länsi-Euroopassa. Kello 14:sta ehditään Puijolle, jossa Sport-hotellissa nautitaan seisovan pöydän antimista. sen jälkeen pidetään se tärkeä tilikokous. Yhdessäolon aikana allekirjoittanut pakisee serkustaan taiteilija Paavo Leinosesta.

Tulkaamme hyvät sukulaiset joukolla tapaamaan toisiamme, ettei rupea jäkälä päähän kasvamaan kuten Paavo Leinosella oli tapana sanoa.

Sunnuntaina on tilaisuus tavata kuopionseudun sukulaisia yksityisesti tai tutustua lähemmin Kuopion loistaviin turistinähtävyyksiin, ellei kotiaskareet kiirehdi.

Tervetuloa !

Juuso Häikiö

Jk. Vuoden päästä vietämme kaksipäiväistä sukukokousta Mikkelin seudulla.

K O K O U S K U T S U

Leinosen Sukuseura ry:n sääntömääräinen vuosikokous pidetään Kuopiossa Puijon Sport-hotelin tiloissa lauantaina 5.8.1989 klo 15.00

Kokouksessa ovat esillä sääntöjen 17 pykälässä mainitut asiat.

Kuopiossa 16.3. 1989

Hallitus

LEINOSSEN SUKUSEURA RY:N VUOSIKOKOUKSESSA 5.8.1989 KÄSITELTÄVÄT ASIAT:

1. Kokouksen avaaminen
2. Kokouksen järjestäytyminen
3. Läsnäolijoiden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
4. Hyväksytään edellisen vuoden toimintakertomus (löytyy tästä lehdestä)
5. Hyväksytään edellisen vuoden tilit ja päätetään vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille. (tilitiedot tässä lehdessä)
6. Vahvistetaan hallituksen laatima alkaneen kalenterivuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio (toisaalla tässä lehdessä)
7. Valitaan hallituksen jäsenet erovuoroisten tilalle (erovuorossa Jorma Leinonen, Tapio Leinonen ja Martti Siira)
8. Valitaan kaksi varsinaista ja kaksi varatilintarkastajaa (olleet Yrjö Leinonen Kemistä ja Yrjö Leinonen Oulusta, varalla Paavo Leinonen ja Paavo Blomqvist)
9. Päätetään alkaneen vuoden jäsenmaksun suuruus (hallitus ehdottaa entistä eli 30 mk, sääntöjen mukaan ainaisjäsenmaksu on vuosimaksu kymmenkertaisena)
10. Muut mahdolliset asiat
11. Kokouksen päättäminen

Sukuseuran perustaminen

Leinosen Sukuseura ry on perustettu Paltamossa 11.8.1985 Perustamiskokouksessa hyväksyttiin seuran säännöt. Yhdistysrekisteriin sukuseura on merkitty 16.1.1986.

Sukuseuran hallitus

Sukuseuran hallitukseen kuuluu sääntöjen mukaan 11 jäsentä. Kertomusvuonna hallitukseen ovat kuuluneet seuraavat: puheenjohtaja eli sukuseuran esimies Juuso Häikiö Kuopiosta, varapuheenjohtaja Tatu Leinonen Oulusta, muut jäsenet Lauri Honka Pudasjärveltä, Merja Kääriäinen Nurmijärveltä, Jorma Leinonen Paltamosta, Saara Leinonen Kajaanista, Tapio Leinonen Vieremältä, Tauno Leinonen Muhokselta, Eila Räisänen Espoosta, Ingrid Saaristo Perniöstä ja Martti Siira Oulusta.

Sihteerinä on ollut Tapio Leinonen Kestilästä, rahastonhoitajana Antero Leinonen Haukiputaalta sekä tilintarkastajina Yrjö Leinonen Kemistä ja Yrjö Leinonen Oulusta.

Hallitus on kertomusvuonna pitänyt yhden kokouksen Oulussa. Siinä on valmisteltu vuosikokousasiat, suunniteltu sukukokouksen ohjelma, hyväksytty uusia jäseniä, keskusteltu sukulehdestä, perustettu sukututkimusrahasto, kehitetty jäsenrekisteriä ja keskusteltu muistakin sukuseuran asioista. Lisäksi yhteyttä on pidetty puhelinsoitoin, käynnein ja kirjein.

Jäsenet

Kertomusvuoden alkaessa sukuseurassa oli 83 ainaisjäsentä, 247 vuosijäsentä ja 53 nuorisojäsentä. Vuoden lopussa vastaavat määrät olivat 86, 290 ja 53. Siten uusia jäseniä on kertomusvuonna saatu 3 ainaisjäsentä ja 43 vuosijäsentä. Jäsenistöstä kaksi on poistunut kuoleman kautta. Jäsenmaksu oli edelleen 30 mk. Sääntöjen mukaan ainaisjäsenmaksu on vuosimaksu kymmenkertaisena. Nuorisojäseniltä ei peritä jäsenmaksua.

Sukuselvitysten kerääminen

Sukuselvitysarkisto Leinosista on kertomusvuonna hiljakseen karttunut. Useille jäsenille ja muille kiinnostuneille on voitu antaa niistä kopioita. Aktiivista sukuselvityshankintaa ei sihteerillä ole kertomusvuonna ehtinyt tekemään.

Sukukokous

Sukukokous pidettiin kertomusvuonna la-su 6-7.8. Oulussa. Lauantaina tehtiin laaja kiertoaajelu Oulussa ja Turkansaareissa. Sunnuntain ohjelmassa oli jumalanpalvelus aivan uudessa Linnanmaan kappelissa. Jumalanpalveluksessa saarnasi korkeakoulupastori Heikki Keränen. Lounas ja vuosikokous juhlaohjelmineen pidettiin yliopiston tiloissa. Mukana oli n. 150 henkeä. Vuosikokousasioiden lisäksi ohjelmassa oli Tuomas Leinosen viulunsoittoa, Sanna Leinosen balettiesitys, Seppo Komulaisen runonlausuntaa, Inkeri

Pesosen pianon- ja Tiina-Maria Leinosen kanteleensoittoa. Martti Häikiö piti esitelmän ensimmäisistä suomalaisista ja Martti Siira selvitti uusimpia tutkimustuloksia varhaisista Leinosista Paltamossa ja Juvalla. Järjestelyvastuussa olivat ennen muuta hallituksen oululaiset jäsenet.

Sukulehti

Leinosten sukulehti ilmestyi vuonna 1988 kaksi kertaa, keväällä ja myöhäissyksyllä. Lehti on sisältänyt monipuolisesti artikkeleita, haastatteluja, uutisia, sukutietoja ja ohjeita sukututkimukseen, poimintoja muista lehdistä, sukukokousasioita jne. Sen toimittajina ovat edelleen toimineet Eila ja Seppo Räisänen.

Hallitus.

TOIMINTASUUNNITELMA LEINOSEN SUKUSEURALLE VUODEKSI 1989

Hyväksytty hallituksen kokouksessa 16.3.1989 vuosikokoukselle esitettäväksi.

Hallituksen kokoukset

Hallitus pitää toimintavuonna ainakin kaksi kokousta, joista toisen keväällä vuosikokouksen valmistelemiseksi ja uusien jäsenten hyväksymiseksi. Hajallaan asuminen tekee useampien kokousten pitämisen vaikeaksi.

Jäsenhankinta

Jäsenhankintaa jatketaan siten, että jäsenet kertovat sukulais- ja tuttavapiirissään seuran toiminnasta. Sihteeri lähettää kiinnostuneille ilmestyneet sukukirjeet, lehdet ja jäsenmaksulomakkeen.

Sukuselvitysarkiston kartuttaminen

Sukuselvityksiä kerätään edelleen seuran arkistoon sekä seurakunnista että niitä pyydetään myös jäseniltä. Näillä autetaan mahdollisuuksien mukaan jäsenistöä omien sukujuuriensa selvittämisessä. Sukuselvityksistä pyritään laatimaan monistekirja. Hallitus on perustanut myös sukututkimusrahaston.

Sukuseuran matrikkelin laatiminen

Sukuseuran jäsenistä ryhdytään laatimaan matrikkeliä. Hallitus on pannut alulle kyselykaavakkeen laatimisen aineiston keräämiseksi.

Muun materiaalin kerääminen

Seuran arkistoon kerätään myös muuta materiaalia kuten valokuvia.

Sukulehti

Sukulehden toimittamista jatketaan toistaiseksi kahtena numerona vuodessa. Toimittajina toimivat edelleen Eila ja Seppo Räisänen. Lehteen toivotaan jäsenistöltä materiaalia.

Sukukokous

Kesällä 1989 pidetään sääntömääräinen vuosikokous ja siihen liittyvä yksipäiväinen tapahtuma Kuopiossa 5.8.

Sukuseuran jäsenten muistaminen merkkipäivinä

Hallitus on muistanut tasavuotia täyttäviä seuran jäseniä rahastonhoitajan lähettämällä kortilla, mitä toimintaa jatketaan. Suunnitelmissa on yhä oman kortin saaminen, mihin toivotaan ehdotuksia.

Sukumerkin hankkiminen

Sukumerkin suunnittelua jatketaan. Jäseniltä toivotaan esityksiä Kuopion vuosikokoukseen jo tehtyjen lisäksi.

Jäsenten aloitteet

Seuran jäseniltä toivotaan aloitteita toiminnan kehittämiseksi.

TALOUSARVIOEHDOTUS VUODELLE 1989

Varsinainen toiminta

T u o t o t

Korkotuotot

+ 1 600.-

K u l u t

Posti-, puh.- ja palv.

3 000.-

Sukulehti

10 000.-

Jäsenrek.palvelu

2 000.-

Onnittelut

300.-

Muut kulut

400.-

- 15 700.-

- 14 100.-

Varainhankinta

T u o t o t

Jäsenmaksut

+ 14 100.-

Omatoiminen tuottojäämä

+ - 0

Haukiputaalla helmikuun 24 päivänä 1989

Antero Leinonen
rahastonhoitaja

LEINOSSEN SUKUSEURA RY

Tilinpäätöstietoja

T U L O S L A S K E L M A
ajalta 01.01.1988 - 31.12.1988

VARSINAINEN TOIMINTA

T u o t o t

Korkotuotot 1.578,15 + 1.578,15

K u l u t

Tarvikkeet 456,20

Sukulehti 7.975,-

Sukukokous 8.377,-

Muut kulut 4.875,40 - 21.683,60

K u l u j ä ä m ä - 20.105,45

VARAINHANKINTA

T u o t o t

Jäsenmaksut 11.130,-

Sukukokous 9.220,- + 20.350,-

Omatoiminen tuottojäämä + 244,55

Tilikauden tulos - ylijäämä + 244,55

T A S E 31.12.1988

VASTAAVAA

Rahoitusomaisuus

Rahat ja pankkisaamiset 20.639,03 20.639,03

mk 20.639,03

=====

VASTATTAVAA

Oma pääoma

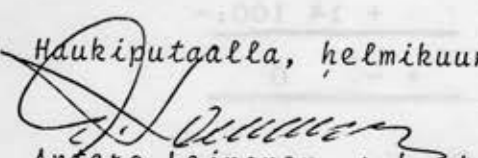
Edellisten tilik.ylijäämä 20.394,48

Tilikauden ylijäämä 244,55 20.639,03

mk 20.639,03

=====

Haukiputgalla, helmikuun 24 pnä 1989

Antero Leinonen, rahastonhoitaja

PUUMERKKI

Puumerkkien käyttö perustuu ikivanhaan germaaniseen oikeudenkäyttöön. Ainakin vuodesta 500 lähtien löytyy tietoja puumerkkien esiintymisestä. Jyllannin laki vuodelta 1241 sisältää määräyksiä puumerkkien käytöstä ja Ruotsin maalaki vuosilta 1347-1442 pitää rakennuskaarensa ankarasti rangaistavana tekona puumerkin väärinkäyttöä. Suomessa seurattaneen vieläkin v 1798 Keisarihallituksen oikeuskaaren asetusta, jossa määrätään, että puumerkillä varustetussa asiakirjassa tulee olla kahden todistajan nimet. Puumerkki oli siis lain suojaama symbolikuvio, jolla ilmaistiin omistusta, osuutta tai tunnistusta.

Suomalaisen sanan puumerkki lähtökohtana ei ollut suinkaan puuhun piirrettävä merkki vaan ruotsalainen sana "bomärke" joka tarkoittaa lähinnä asunto- eli talomerkkiä. Puumerkkejä onkin käytetty kahdenlaisessa mielessä. Toistaalta se on tarkoittanut tietyn talon (kiinteistön) omistukseen kuuluvia asioita ja esineitä toisaalta jonkin henkilön omistusesinettä. Jos talo jaettiin niin usein uusi talokin otti puumerkikseen kantatilan merkin vain hieman sitä muuttaen tai lisäten. Samoin tapahtui myös, kun poika alkoi käyttämään itsenäisenä puumerkkiä. Se oli usein hyvin samanmuotoinen kuin isän merkki oli. Yksityinen ihminen ei voinutkaan ottaa puumerkkiä umpimähkään vaan hänellä oli aina esikuva merkkiään varten ja hänen piti saada asumansa kyläyhteisön hyväksyminen merkin käyttöön. Tämän johdosta voi puumerkkejä käyttää myös avuksi sukututkimuksessa, vaikka Suomessa tätä aluetta on hyvin vähän toistaiseksi tutkittu.

Mihin sitten puumerkkejä tarvittiin. Tukholman ammattiasteuksessa vuodelta 1447 määrättiin, että talonpojan oli puumerkillä varustettava teuraseläimet, jotka tuotiin kaupunkiin myytäväksi. Vehmaan kihlakunnanoikeuden pöytäkirjoissa kerrotaan, että eräs Kalannin Männäisten talonpoika oli tehnyt puumerkkinsä kahden naapurin aidaskasaan ja joutunut siitä vastaamaan samaten Taivassalon Inkeranassa joku oli tehnyt puumerkkinsä toisen jauhotynnyriin ja saanut rangaistuksen tämän johdosta. Turusta on löydetty keskiaikaisia saaveja, joitten pohjassa on ollut puumerkkejä jotka on voitu tunnistaa saksalaisten nimettyjen kauppapapovareitten merkeiksi. Kun pidettiin yllä yhteisiä siltoja merkittiin omat lankut puumerkillä, kun tuotiin rakennettavan kirkon seinään tiili, saatettiin se merkitä puumerkillä. Tekeillä olevat kaskialat merkittiin omistuserkillä jne. Nykyäänkin vielä sahayhtiöt leimaavat hankkimansa puutaran omalla puumerkillään, (uittomerkki) jotta tavara tulisi perille tehtaalle saakka. Uitetava puu on lain suojaama, kun siinä on omistajan merkki. Karannutta puuta ei saa löytäjä käyttää hyväkseen, vaikka se olisi omassa rannassa suoraan saunan edessä.

Kirjoitustaidon yleistyminen vähensi symboleihin ja riimuihin perustuvaa puumerkkien käyttöä. Siirryttiin yhä enemmän käyttämään puumerkkien tilalla latinalaisia kirjaimia ja niistä muodostettuja monogrammeja ja omaa nimikirjoitusta.

Lähde: P. O. Ekko: Puumerkit ja riimut menneisyyden avaimina

SUKUMERKIN SAANTI LEINOSILLE YHÄ AJANKOHTAISEMPAA

Sukuseuramme hallitus viimeisessä kokouksessaan toivoi, että sukumerkistämme jälleen keskusteltaisiin tulevassa vuosikokouksessamme ja otettaisiin kantaa merkin laatimiseen ja hahmoon.

Tässä mielessä sukulehti julkaisee uudelleen lehdessä I/88 olleet ehdotukset sukumerkiksi.

Ensimmäisenä on kolme tutkija Martti Siiran lähettämää vanhoihin puumerkkeihin perustuvaa ehdotusta.

Lautamies ainakin vv. 1597-1618, varakas talollinen Pellosniemen suurpitäjän Pitkälähden IV-kunnan Hurislahden kylässä (nyk. Anttola) v. 1611 Pentti Matinp. Leinoinen. Tilan manttaaliluku silloin 1 1/2, josta Pentillä 4/5, arvostettu lautamies.

Anttolan asutuksen arvioidaan tapahtuneen hyvin varhain Visulahdesta (Mikkelin seudulta), ehkä ennenkuin Juvalle, jonne muutto alkoi v. 1200 tienoissa saavuttaen Virtasalmen v. 1400 tienoissa.

Tunnettua on, että Leinoset muuttivat Juvalta Paltamoon 1500-luvulla.

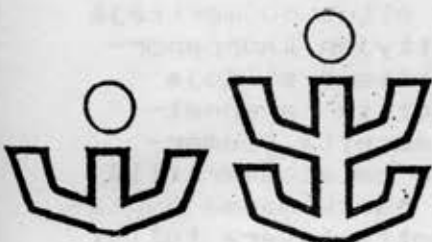

Pieksämäki on asutettu vahvasti jo keskiajalla varmaankin Visulahdesta,

Pieksämäen pitäjän nimismies Matti Leinoinen, puumerkki v. 1655. Pisteiden tulkitaan osoittavan, että samaa merkkiä on käytetty pienin muutoksin useassa sukupolvessa.

Lautamies yli 30 v. Paltamossa, talollinen Paltamon pitäjän Jaalangan kylän (nyk. Vaalan kuntaa) RNo 4 Leinolan talossa Jöran Andersson Leinoinen vv. 1679-1765. Puumerkki v. 1728 henkikirjan vahvistamisessa.

Metsänhoitaja Aarne Jänteriä on puolestaan lähettänyt ideoimansa merkin ehdotukseksi Leinosien suvun tunnusmerkin perustaksi.

Alkuperäisessä ehdotuksessa merkki on väriltään vihreä ja hän pitää itse yksinäistä L ukkoa parhaimpana.

Jänteriä on myös kehitellyt suvullemme viiriä, jossa L ukko kruunaa venettä, jolla kulkien esisämme asuttivat Suomen.

Kajaanilaista Kauko Leinosta pyydettiin syventämään merkkiehdotuksen laatimiseen suvun käyttöön.

Hän lähettikin kuvan, jossa vireät versot kohoavat terhakkaasti lujasta kannosta.

Sukulaisemme Marjatta Kilpeläinen kaukaa pohjolasta Saarenkylästä kertoo tämän vuoden heinäkuussa 90 vuotta täyttävästä isästään seuraavaa:

Isäni Joopi Leinonen syntyi Jorolan torpan savupirttiin Kevesvaarassa Hukkalan sydänmaalla ja kasvoi Melalahdessa seitsemän- lapsisessa perheessä. Kolmitoistatuotiaana Joopi kulki metsätöissä savotalta savotalle. Hän tuli Simojokivarteen vuonna 1921 ja nai Toini Nikkilän helluntaina 1927. Joopi ja Toini ovat taivaltaneet yhteistä taivaltaan 63 vuotta. Lapsia heillä on kolmetoista neljässä polvella. Jäseniä suvun haarassa on 84. 90- vuotispäiväänsä Joopi Leinonen viettää sotaveteraanien rivitalo-osakeessa Simossa. Toini ja Joopi elelevät yhtä omatoimisesti

Toini ja Joopi Leinonen Simojokivarressa saarikoskella maatilallaan heinätoittien aikana viisikymmentäluvun puolivälissä.

Joopin vanhemmat Antti ja Anna Leinonen asustelivat savutorpassa vielä 20- luvulla.

TÄMÄNVUOTINEN " VELJMIES " TAPAAMISPAIKKAMME

Kuopio on savolaisen elämäntavan, huumorin ja kansanperinteen keskuspaikka. Luontoäiti on antanut Kuopiolle ihanteellisen sijainnin Kallaveden kauniilla niemellä.

Kuopio tunnetaan jo vuodesta 1552 lähes koko Pohjois- Savon käsittäneen erämaapitäjän kirkonkylänä. Kaupunkina Kuopio on perustettu kahteen kertaan, 1652 Pietari Brahen toimesta ja 1782 uudelleen Kustaa III:n aikana.

Kuopio nimen arvellaan muotoutuneen Skopa nimestä, jonka Tavinsalmen ensimmäiset papit ottivat itselleen. 1600 luvun jälkipuoliskolla oli käytössä nimimuoto Gääpio.

Tämän päivän Kuopio on vahva koulu- ja kulttuurikaupunki. Kaikkiaan 16 000 opiskelijaa käyttää vuosittain Kuopion eri oppilaitostan palveluksia hyväkseen.

Kuopion nähtävyyksistä on ensimmäisenä mainittava Puijon mäki ja siellä seisova suurtorni, jonka korkein näköalatorni on 224 metriä Kallaveden pinnan yläpuolella.

Kuopion tori ilmentää kaupungin luonnetta aidoimmillaan. Kalakukkojen lisäksi sieltä saa muikkuja, piirakoita, vihanneksi, marjoja, kansanomaisia vaateparsia ja kaikenlaista muuta rihkamaa. Turistien lisäksi siellä tapaa myös aitoja " immeisiä " Savon parasta antia. Väinölänniemen puistoalue on Kuopion kesäinen keidas ja samalla ihanteellinen urheilupuisto idyllisine lehtokujineen, urheilukenttineen sekä uimalaitoksineen. Väinölänniemen jatkeena olevalla Peräniemellä on kesäravintola.

Missä sitten on aikanaan pahennusta herättänyt Veljmies patsas. Se seisoo torin laidalla kauppahallin edustalla.

TIEDOITUSVALINE

Entisaikaan käytettiin tiedotusvälineenä ns oltermannin sauva, keppejä, tauluja ym puuesineitä, joihin oli veistetty alueen tavallisesti kylän talojen puumerkit. Näitä välineitä kuljetettiin talosta taloon sen mukaan kuin joku vuorotehtävä tuli talon osalle.

Ehkä ihmeellisin tiedotusväline on Ruskon Märtilän kylässä kiertävä kinkerikanto. Siitä kertoo v 1960 rovasti Viljo Hahta seuraavaa:

Vuonna 1803 pidettiin Ison Piikkiön talossa kinkereitä, jolloin talon renki Matti, ehkä vähän iloisella tuulella tempasi mukanaan talon pihalta olevasta kantoröykkiöstä yhden sekä lähti viemään sitä Vähän Piikkiön taloon saadakseen lisää ainetta. Harmistuneena moisesta tempusta aikoi isäntä polttaa kannon, mutta jätti sen tekemättä ja vei sen seuraavan vuoden lukustaloon. Vuodesta 1813 lähtien on kanton piirretty vuosilukuja ja niiden alle myös puumerkkejä. Uskollisesti kiertää kanto vieläkin kinkerijärjestystä.

Lähde: Ekko/ Puumerkit ja riimut menneisyyden avaimina.

Heikki Wuorenrinne:

KADUNNIMET TALLINNAN HISTORIALLISEN KEHITYKSEN HEIJASTAJINA

Tämän kirjoitelman taustana on vuonna 1986 perustetun nimitoimikunnan (Tallinna Linnavalitsuse Täitevkomitee juures asuva nimervaliku komisjon) kirjaama periaate, että kaupunkien historiallisen kadunnimistön säilyttäminen on tärkeänä osana kulttuurin ja kielen vaalinnassa. Kadunnimet kuten muutkin paikannimet ovat olennainen osa eestiläistä kulttuuriperintöä, kuten on laita missä muussa maassa tahansa. Tämä historiallisten kadunnimien palauttaminen liittyy kiinteästi 1980- luvulla aloitettuun Tallinnan vanhankaupungin restaurointiin. Näin sen historiallinen miljöö hahmottuu katujen nimikilpiä myöten Euroopassa ainutlaatuiseksi kokonaisuudeksi.

Kadunnimet heijastavat kaupungin omaa historiaa. Niinpä tämän esitykseni lähtökohtana on Lindanisan muinaislinna ja siitä 1 000- luvulla kehittynyt muinainen Kolyvanin (Kalevin) kauppakaupunki, jonka vanhin katu vieläkin olemassaolevana Pikk jalg -katuna liitti Toompean linnoituksen juurella olevan asutuksen satamaan. 1300- luvulta alkaen asiakirjoissa mainitaan joitain Tallinnan katujen nimiä. Ne eivät kuitenkaan olleet vielä nimiä nykyisessä mielessä vaan enemmän kuvailevia ja selittäviä nimityksiä sekä asiakirjojen kielen vuoksi latinaa. Ne olivat suuntaselityksiä siitä, minne katu johti: " Platea itur ad Sancta Nicoleum in oppositio putei " eli tie, joka johtaa torilta kaivon ohi Pyhän Nikolain kirkolle, mikä tarkoitti nykyistä Vana Tooma tänav'aa. Myös lyhyitä nimiä oli: " Moms parvus " eli Pikkumäki, joka nykyään on Luhige jalgporraskatu, eräs Tallinnan erikoisuuksia.

Varhaiskeskiaikainen puusta rakennettu Tallinnan hävisi suurtulipalossa toukokuun 11. päivänä vuonna 1433. Kaupunkia jälleenrakennettaessa raati määräsi, että vain kivitaloja sai rakentaa. Nykyinen vanhakaupunki - Vanalinn - on juuri tuo 1400- luvun lopun ja 1500- luvun kaupunki. Sen myöhäiskeskiaikainen kadunnimistö kertoo kiintostasi ns alakaupungin asukkaista ja heidän elämänmenostaan. Tuon ajan yleiseen tapaan myös täällä eri kansallisuudet ja ammattinharjoittajat olivat ryhmittyneet eri kortteleihin. Tämä heijastui sitten kaduille annetuissa nimissä. Vene tn oli osa tietä, joka johti venäläisten (= venelased) kauppiaitten asumalta Sulevimäeltä alas satamaan. Kullassepa ja Kinga kadut ovat taas saaneet nimensä hopea- ja kulta-seppien sekä suutarien (Kinga tn = Kenkä katu) korttelien mukaan. Vielä 1900 luvun alussa Kinga kadulla oli edelleen kenkäkauppoja.

Karja kadut (Suur- Karja sekä Väike- Karja, sen pienempi sivukatu) olivat porvarien karjan ajotienä kaupunginmuurien ulkopuolella oleville niityille ja ennen kaikkea juomavesilähteelle, Karjaallikkaalle. Saia käik'illä (= pullakuja) taas oli pullapuotien rivit; Näistä on jäljellä enää yksi, joka 1,5 m:n levyisine fasaadeineen on eittäväntä nykyisen Tallinnan kapein talo. Saia Käik olimyöhäiskeskiaajan Tallinnan varsinainen kauppakuja, eräänlainen basaarikatu, jonka kuohuvasta ja värikkästä markkinamiljööstä on jälkimaailmalle säilynyt sanonta: " Lörpöttelee ja meluaa kuin Saia käikin eukko "

Värikäs ja kukoistava Rääveliksi kutsuttu kaupunki näivettyi Ruotsin vallan aikana (1584 - 1710) sillä se muuttui vain linnoituskaupungiksi. Lisäksi jatkuvat sodat pitkin 1600-lukua haittasivat Tallinnan elinhermoa, kauppaa. Ruotsinvallan ajasta kadunnimistöön on jäänyt varsin vähän muistoja. Tosin uusia katuja tehtiin ja varsinkin aateliset rakennuttivat kesäpalatseja kaupungin ulkopuolelle. Eräs tuon ajan synnyttämä kadunnimi on nykyinen Aida katu, jonka nimi juontuu nunnaluostarin pihalle tuolloin rakennetusta kaupungin kookkaimmasta, 3- kerroksisesta varastomakasiinista (Aida tn = Aittakatu)

Ruotsi menetti Itämerenmaakuntansa Isonvihan pyörteisiin ja niin Tallinna muuttui 1700- luvun alusta tsaarinvallan kuvernementtikaupungiksi. Nyt alkoi uusi elpyminen ja kukoistuksen kausi: Sodat olivat ohi ja kauppa kävi taas. Pitkin 1700 - 1800 lukuja kaupunki alkoi laajeta: Esikaupunkeja syntyi päämaanteitten varsille, mitkä edelleenkin ovat Tallinnan liikenneverkoston valtasuonia (Narva, Tartu ja Pärnu maantiet) Uudet esikaupungit ovat kantakaupunkia nykyisin, mutta kadunnimistössä on edelleen havaittavissa sen historiallista taustaa. Niinpä Seebi tn johtuu kadun varrella olleesta suopa- ja saippuatehtaasta, Vana Posti tn:lla on jo 1700 - luvulla ollut postikonttori. Malmi tn on saanut nimensä vuonna 1878 perustetun valimon vuoksi. Kompassi niminen krouvi 1830-luvulta on antanut aiheen Kompassa tn:lle. Esimerkkinä kesäpalatsien ja maatalojen vaikutuksesta kadunnimistöön on Koschen kartanon mukaan nimetty Kose tn.

Eestin itsenäistyttyä 1920-30 luvuilla kadunnimistöön alkoi ilmestyä kokonaan uusi aines: Niitä alettiin nimetä huomattavien henkilöitten mukaan ja usein ilman mitään yhteyttä Tallinnaan. Nykyisessä Tallinnassa tällaisia kadunimiä ovat L. Koidula, C.R. Jakobsoni, Fr. Kreutzwaldi jne tn:t. Kalevipoeg tarustosta otettiin myös nimiä kaduille: Vanemuise, Tollu, Lembitu jne tn:t. Kiintoisaa on, että Tallinnassa on myös Kalevala katu, mutta sillä ei kuitenkaan ollut tarkoitus kunniottaa kansalliseepostamme vaan kyse oli paljon arkisemmastasyystä; Pyrittiinpähän vain erottamaan kaksi Kalevi katua toisistaan!

Eestin Tasavallan aikana syntyi luonnollisesti uusia esikaupunkeja, joista Nommelle alettiin valita kadunnimet tietyn aihepiirin mukaan ja niin kukkien, metallien ja naisten nimet tulivat käyttöön. Luise tn ei kuitenkaan ole tämän tavan aiheuttama vaan sen nimi perustuu vanhaan nimeämiskäytäntöön: Katu on saanut nimensä Louisenthalin kesäpalatsin mukaan.

Neuvostotasavallan aikana jatkettiin samaa nimeämiskäytäntöä kuin Eestin Tasavallan aikanakin, mutta nyt vain henkilöt muuttuivat. Tallinnan kantakaupungissa on siten seuraavia kadunnimiä: Lomonossovi, Gagarini, Lenini, Tsaikowski kadut ja puistokadut. Joidenkin kohdalla sentään on jonkinlaista yhteyttä Tallinnaan ja Eestiin kuten M. Kalini tn (Oli tallinnalainen sorvaaja) J. Kreuksi tn (oli Eestin bolsevikkijohtaja ja murhattiin vuonna 1923) Tietysti myös Eestin työväenliikkeen johtohahmo J. Kingisepp on saanut Tallinnaan oman katunsa.

Näin olemme siirtyneet nykyiseen perestroikan aikaan. Sen merkinä on Tallinnan keskusaukion nimi Voidu väljak (= Voiton aukio) vaihdettu syksyllä 1988 Vabanduse Plats nimiseksi eli Vapauden toriksi. Eestin historiallinen " sini- musta- valge " lippu liehuu jälleen Pikk Hermannin tornissa vertauskuvana kovia kokeneen veljeskansamme kulttuurin kehityksen tielle.

Tämän artikkelin kirjoittaja filosofian lisenssiaatti Heikki Wuorenrinne toimii Espoon kaupungin palveluksessa biologina. Hän on lämminhenkinen Eestin ystävä ja kotiseututyön tekijä. Heikki Wuorenrinne on mm tutkinut kotiseutunsa Lopenkylän ja siellä eläneen sukunsa Pietilöitten puumerkejä ja kirjoittanut näistä aiheista artikkeleita.

Toivottavasti tämä Wuorenrinteen artikkeli toimii Leinosten suvun avauksena itään päin, sillä varmaan meillä on sukulaisia sielläkin suunnalla.

SUKUNIMEN SUOJAAMINEN

Sukunimen suojaaminen tarkoittaa sitä, että nimen haltija antaa Suomalaisuuden Liitolle tehtäväksi valvoa, että nimeä ei anneta ilman haltijan suostumusta kenellekään muulle. Käytännössä liitto suorittaa valvonnan seuraamalla lääninhallitukselle tehtyjä nimenmuuttohakemuksia ja vertaamalla haettuja nimiä liiton hallussa olevaan sukunimikortistoon, johon myös kaikki suojatut nimet on merkitty. Mikäli suojattua nimeä on haettu, liitto ilmoittaa tästä lausunnossaan lääninhallitukselle ja ottaa myös tarvittaessa yhteyden nimen haltijaan. Mikäli joku on jostain syystä saanut itselleen toiselle suojatun sukunimen, voi nimensuojaaja liiton suojaustodistuksella ja sukunimilain säännösten perusteella saada asian kumotuksi oikeudessa. suojaussopimuksen perusteella Suomalaisuuden Liitto valvoo myös muuta suojattuun nimeen kohdistuvaa käyttö- tai muuta loukkausta ja ryhtyy asiassa yhdessä suojaajan kanssa tarvittaviin toimenpiteisiin.

Suomalaisuuden Liitto: Sukunimiopas.

Ps Leinosten nimi ei ole suojattujen sukunimien luettelossa.

LEINOSEN SUKUSEURA RY MERKKIPÄIVÄT 1989

pv.	jäs.no	nimi	syntymäaika
90 v.			
14.03.	110	Leinonen, Hanna	14.03.99
85 v.			
10.08.	355	Ahto, Hilma Karoliina	10.08.04
80 v.			
29.05.	176	Leinonen, Aate	29.05.09
09.05	406	Leinonen, Martta	09.05.09
75 v.			
30.07	004	Möttönen, Aino	30.07.14
25.7.	369	Salo, Aino	25.07.14
23.8.	009	Leinonen, Helli Katariina	23.08.14
70 v.			
10.02.	138	Pulkkinen, Yrjö	10.02.19
12.07.	265	Leinonen, Alpo Alvar	12.07.19
25.08.	162	Leinonen, Olavi	25.08.19
18.09.	426	Leinonen, Kaarlo	18.09.19
29.10.	417	Leinonen, Eino Veikko	29.10.19
22.12.	170	Leinonen, Feliks Rafael	22.12.19
60 v.			
08.04.	305	Järvelin, Paavo Johannes	08.04.29
04.05.	097	Leinonen, Nantta Jalmari	04.05.29
16.06.	059	Leinonen, Aaro	16.06.29
01.08.	007	Haavisto, Irja	01.08.29
17.08	399	Pakarinen, Vieno	17.08.29
50 v.			
02.02.	238	Häikiö, Henni	02.02.39
12.03.	394	Leinonen, Urho	12.03.39
03.05.	121	Leinonen, Kaija Liisa	03.05.39
17.06.	401	Koponen, Anna-Liisa	17.06.39
07.10.	324	Isopoussu, Pirkko Maire	07.10.39
26.11.	274	Heikkinen, Ossi Antero	26.11.39
25.11.	141	Honka, Pekka	25.11.39
11.12.	029	Leinonen, Matti	11.12.39

LEINOSEN SUKUSEURAN OSOITTEITA

HALLITUS

Esimies Juuso Häikiö, Kauppakatu 22 A 6, 70100 KUOPIO p.971-112 992
Varaesim. Tatu Leinonen, Matemaatikonk. 6, 90570 OULU p. 981-561 665
Lauri Honka, 93100 PUDASJÄRVI p. 988-74 235
Jorma Leinonen, Kiehimäntie 7, 88300 PALTAMO p.986-71 315
Merja Kääriäinen, Aleksis Kivent. 14 01900 Nurmijärvi
Saara Leinonen, Lönnrotink. 2 87100 KAJAANI p. 986-24 476
Tapio Leinonen, Haajainen, 74590 KURENPOLVI p. 977-40 125
Tauno Leinonen, Konttilantie 25 91500 MUHOS, p. 981-431 795
Eila Räisänen, Kaivoskuja 10 02730 ESPOO p. 90- 846 487
Ingrid Saaristo, 25500 PERNIÖ p. 924-57 875
Martti Siira, Ruiskukantie 15 B 31 90580 OULU p. 981-393 922

TOIMIHENKILÖITÄ

Sihteeri Tapio Leinonen, Keskustie 4 92700 KESTILÄ p.985-31 322
Rahastonhoit. Antero Leinonen, Revontie 1 90830 HAUKIPUDAS
p.työ 981-472 094 k. 981-477 235
Tilintarkastaja Yrjö Leinonen, Tornionk. 82 94200 KEMI p.980-62 766
- " - Yrjö Leinonen, Neilikkat.13 as 4 90580 OULU
Varatilint. Paavo Leinonen, Luokotie 1 as 8 90530 OULU p. 981-34245
- " - Paavo Blomqvist, Pappilanniemi 87850 PALTANIEMI

SUKULEHDEN TOIMITUS

Toimittajat Seppo ja Eila Räisänen
Kaivoskuja 10 02730 Espoo p. 90- 846 487

Avustajat, kaikki Leinosen suvun jäsenet

Tarkoitus, seuran sääntöjen 3 §:n mukaisesti toimia yhdyssiteenä suvun jäsenten välillä julkaisemalla kirjoituksia, kuvia ja tietoja suvun historiasta ja nykyisyydestä.

Pankkiyhteys: SYP/Haukipudas tilin no 232121-1464

Painosmäärä: 500 kpl

Kansikuva: Toivottaa heinäpoutaa kaikille (SR+ER ark.)

3 .vuosikerta

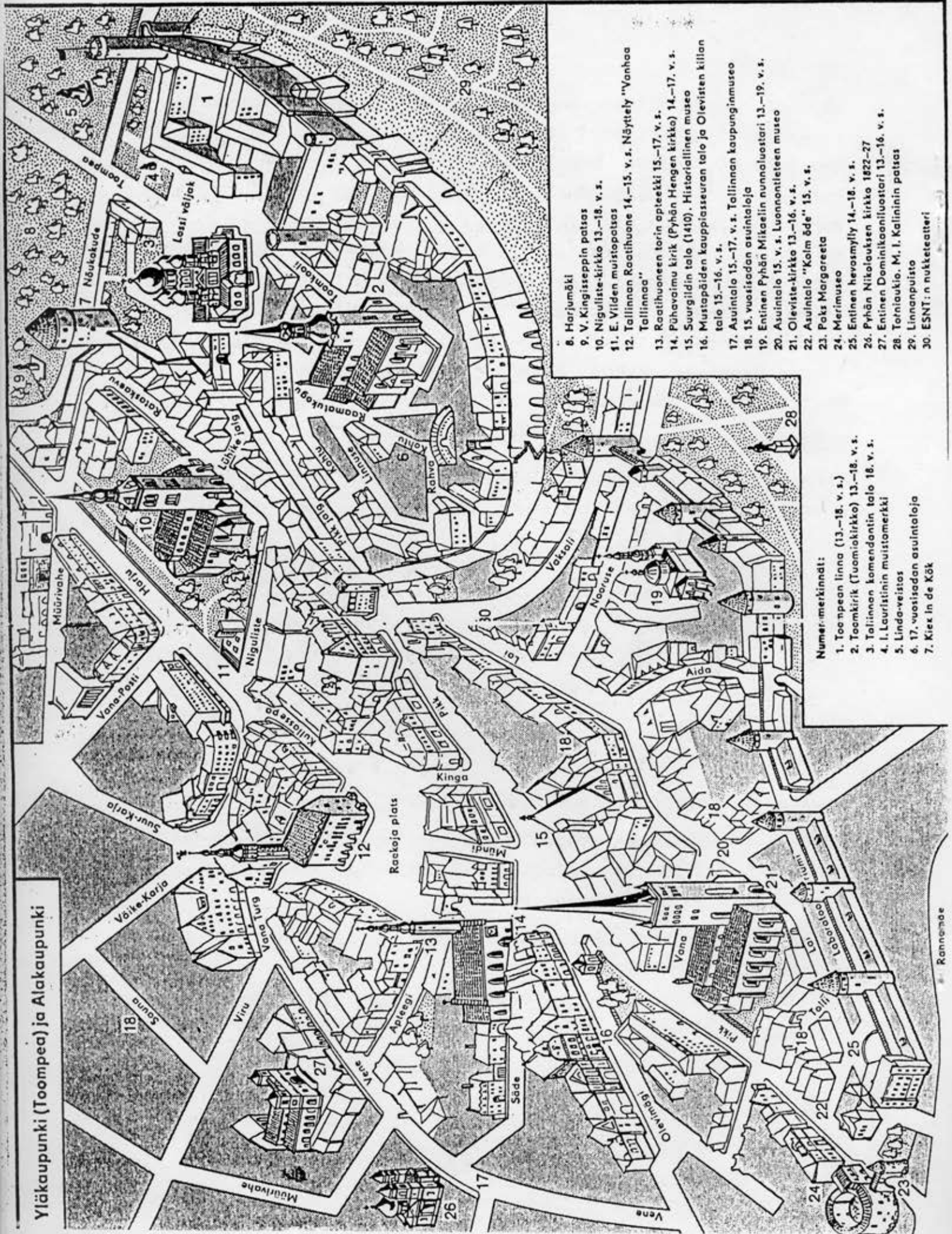
ISSN 0786-2679

Valtion painatuskeskus
Kampin VALTIMO
Helsinki 1989

Yläkaupunki (Toompea) ja Alakaupunki

Numerimerkinnd:

1. Toompärgi linn (13.–18. v. s.)
2. Toomkirik (Tuomiokirikko) 13.–18. v. s.
3. Tallinna komendantin talo 18. v. s.
4. I. Lauristin muistomerkki
5. Linnaveistas
6. 17. vuosisadan asuintalaja
7. Kiek in de Kiek

8. Harjumäki
9. V. Kingisseppin patsas
10. Niguliste-kirkko 13.–18. v. s.
11. E. Vildén muistopatsas
12. Tallinnan Raatihuone 14.–15. v. s. Näyttely "Vanhaa Tallinna"
13. Raatihuoneen torin apteekki 15.–17. v. s.
14. Puhavaimu kirik (Pyhän Hengen kirkko) 14.–17. v. s.
15. Suurgildin talo (1410). Historiallinen museo
16. Mustapäiden kauppiassseuran talo ja Olevisten killan talo 15.–16. v. s.
17. Asuintalo 15.–17. v. s. Tallinnan kaupunginmuseo
18. 15. vuosisadan asuintalaja
19. Entinen Pyhän Mikaelin nunnaluostari 13.–19. v. s.
20. Asuintalo 15. v. s. Luonnontieteen museo
21. Oleviste-kirkko 13.–16. v. s.
22. Asuintalo "Kolm öde" 15. v. s.
23. Paks Margareeta
24. Merimuseo
25. Entinen hevostally 14.–18. v. s.
26. Pyhän Nikolauksen kirkko 1822–27
27. Entinen Dominikaaniluostari 13.–16. v. s.
28. Torilaukio. M. I. Kalininin patsas
29. Linnanpuisto
30. ESNT: n nukketheateri